

Høringsbrev – begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringen

Vår ref.: 2020/14

Dato: 08.12.20

Med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler mv. sender Tariffnemnda med dette utkast til forskrift om fortsatt delvis allmenngjøring av Overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringen mellom LO/Fellesforbundet på den ene side og NHO/NHO Mat og Drikke på den annen side på høring.

Det følger av allmenngjøringsloven § 7 andre punktum at allmenngjøringsforskrifter opphører å gjelde dersom partene i avtalen ikke har fremsatt krav om nytt vedtak innen en måned etter at tariffavtalen er avløst av en ny avtale.

LO fremmet krav om fortsatt allmenngjøring i brev av 25. november 2020. Overenskomsten for jordbruks og gartnerinæringene 2018-2020 ble avløst av en ny avtale den 12. november 2020. Det innebærer at den eksisterende allmenngjøringsforskriften gjelder med de satser som fremgår av forskriften frem til Tariffnemnda treffer nytt vedtak, jf. allmenngjøringsloven § 7.

Begjæringen om allmenngjøring

I begjæringen viser LO til at det er foretatt endringer i lønnsbestemmelsene i overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene 2020-22 som etter deres syn bør få betydning for utformingen av lønnsbestemmelsene i forskriften § 3. Overenskomsten § 3.5.3 er endret slik at all godskriving av praksis også gjelder for ansatte med tidsbegrensede arbeidsforhold. Bestemmelsen er dermed nå en fellesbestemmelse som gjelder alle.

LO anfører at bestemmelsen om lønnsansiennitet og forståelsen av denne har vært etterspurt både av Arbeidstilsynet og UDI. Etter LOs syn klargjør endringen i overenskomsten betydningen av praksis og lønnsansiennitet og bør også innarbeides i lønnsbestemmelsene i forskriften.

Nåværende forskrift § 3 bokstav a) har en ordlyd som knytter forskjellige lønnsatser på inntil 12 uker og mellom 12-24 uker til praksis (ansettelse) hos den enkelte arbeidsgiver. LO fremholder at dette ikke er i samsvar med ordlyden i overenskomsten § 3.2 pkt 3.2.1 hva gjelde minstelønnsatser for ferie og innhøstingshjelp, og er heller ikke tråd med ovennevnte

endring i § 3.5.3. LO foreslår derfor at ordlyden i forskriften endres slik at det ikke skal være tvil om at all opparbeidet praksis skal medregnes.

LO foreslår også at det i annet avsnitt i forskriften § 3 bokstav a) inntas en presisering om at "All relevant praksis innenfor gartneri, hagebruk og landbruk skal medregnes i beregningen av lønnsansiennitet".

I tillegg bør nåværende setning i annet avsnitt endres slik:

Arbeidstakere over 18 år som har lønnsansiennitet utover 6 md skal ha lønn som ufaglært fast ansatt, jf. § 3 b)

I begjæringen fremholder LO at partene også endret § 3.3.1 i overenskomsten slik:

3.3.1 Røktene og avløserne i fast turnus

Tidspunktet for ikrafttredelsen av godtgjørelsen for helgearbeid under dagens bokstav a og b som i dag gjelder fra lørdag kl.13 .00 til søndag kl. 24.00, endres til fra lørdag kl. 00.00 til søndag kl.24.00, jf. bokstav c.

LO anfører at endringen tilsier tilsvarende endringer i forskriften § 3 bokstav d) nr 1 og nr 2 slik at klokkeslettene mellom 13.00 og 24.00 endres til mellom 00.00 og 24.00. Det vil da (i stedet) ligge til rette for å forenkle bestemmelsen som foreslått nedenfor.

LO foreslår følgende endringer i forskriften § 3, herunder i minstelønnssetningene:

§ 3. Lønnsbestemmelser

a)	<i>Ferie- og innhøstingshjelp</i>	
	Arbeidstakere under 18 år:	106,15
	Over 18 år: nybegynner inntil 12 uker:	126,15
	Over 18 år: 12–24 uker (3–6 md.)	131,65

All relevant praksis innenfor gartneri, hagebruk og landbruk skal medregnes i beregningen av lønnsansiennitet. Arbeidstakere over 18 år som har lønnsansiennitet utover 6 md skal ha lønn som ufaglært fast ansatt, jf. § 3 b).

b)	<i>Fast ansatte arbeidstakere</i>	
	Ufaglærte arbeidstakere:	146,05
	Arbeidstakere under 18 år:	115,65
c)	Tillegg for fagarbeidere:	13,00
d)	<i>Helge-/helligdagstillegg</i>	
	<i>Røktene/avløserne i fast turnus</i>	

Det betales et tillegg på 25 % på

- 1) lørdager og søndager
- 2) jul- og nyttårsaften
- 3) bevegelige helligdager og 1. og 17. mai.

e) *Praktikanter som har inngått skriftlig opplæringsavtale med arbeidsgiver*

Praktikanter lønnes med minst 70% av nybegynnersats for fast ansatt arbeidstakere, jf. litra b).

Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsendingen, for eksempel reiseutgifter, kost og losji skal ikke regnes som lønn etter forskriften.

Arbeidstilsynet har utarbeidet et notat som gjennomgår tilsyn med virksomhetenes etterlevelse av allmenngjøringen innen jordbruk og gartneri. Notatet viser at det i perioden 2018 til oktober 2020 ble gjennomført 147 tilsyn. Det ble registrert brudd på reglene for lønn i hele 23 prosent av tilsynene.

Fafo v/Bård Jordfald har i notat datert 19.10.20 utarbeidet en analyse av den lønsmessig fordeling innenfor allmenngjorte områder. Analysen er basert på SSBs sin lønnsstatistikk som ble samlet inn i september 2018. Det fremgår her at det er registrert 8.700 lønnsforhold for arbeidstakere i manuelle yrker mellom 20-60 år og med ansettelse ut over 6 mnd. Av disse hadde 3.500 Norge som fødeland. Nærmere 60 prosent av de registrerte lønnstakerne hadde dermed utenlandsk bakgrunn.

Videre fremgår det at den totale andelen arbeidstakere som i 2018 ble lønnet dårligere enn den da gjeldende laveste allmenngjorte minstesatsen på kr 135,05 var forholdsvis lik for nordmenn og østeuropeere (hhv 4 og 5 prosent). Utenlandske arbeidstakere fra land utenfor EØS og de med D-nummer skiller seg derimot markant ut med en langt høyere andel under minstesatsen (18 og 39 prosent).

LO påpeker at det er store differanser mellom innenlandsk og utenlandsk arbeidskraft når man ser på andelen med timelønn nær minstelønnsatsen (minstesats + 15 prosent). Mens 80 prosent av de norske arbeidstakerne lå over dette nivået, gjaldt det bare 32 prosent av arbeidstakerne med D-nummer.

LO anfører at dersom det allmenngjorte lønngulvet fjernes, vil det være høy risiko for at lønninger og andre tillegg, som i dag er regulert gjennom forskriften, synker langt under tariffmessige standarder. Dette vil ifølge LO ikke bare medføre økt sosial dumping, men vil også gi svært uheldige virkninger for tariffbundne virksomheter som vil få en betydelig økning i lavlønnskonkurransen fra ikke tariffbundne bedrifter.

I begjæringen anfører LO at Arbeidstilsynets tilsynsstatistikk dokumenterer at det foregår omfattende brudd også på dagens forskrift, noe som klart underbygger det store potensialet for sosial dumping i bransjen.

LO anfører at det fremdeles er behov for allmenngjøring som et nødvendig tiltak for å oppnå likeverdige lønns- og arbeidsvilkår mellom innenlandsk og utenlandsk arbeidskraft innen jordbruks- og gartnerinæringene.

LO ber om at Tariffnemnda fatter vedtak overensstemmende med følgende: Forskrift av 12.10.18 nr. 1699 om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene

videreføres med endringer og reviderte satser iht. Overenskomst for jordbruks- og gartnerinæringene 2020-2022.

Tariffnemndas merknader

Tariffnemnda vil presisere at den ikke har tatt stilling til om vilkårene for fortsatt allmenngjøring foreligger i denne saken. Nemnda har likevel besluttet å sende utkast til forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringen på høring på bakgrunn av LOs begjæring. Begjæringen og høringsuttalelsene vil deretter danne grunnlag for Tariffnemndas vedtak i saken.

Høring

Tariffnemnda ber om at høringssaken blir forelagt underliggende etater, medlemsorganisasjoner og andre som kan ha interesse av å avgi høringsuttalelse.

Frist for å sende inn høringsvar er 26. februar 2021.

Høringer er åpne, og alle kan sende innspill til Tariffnemnda. Svar på høringen merkes med ref. nr. 2020/14 og sendes på e-post til post@nemndene.no eller per brev til:

Tariffnemnda
Postboks 4720 Torgard
7468 Trondheim

Med hilsen

Terese Smith Ulseth
Tariffnemndas leder